

Özengen Müzik Eğitimi Kurumlarında Görev Yapan Çalgı Eğitimcilerinin Mesleki Doyum Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Investigation of the Job Satisfaction Levels of the Instrument Trainers Working in Amateur Music Education Institutions in terms of Various Variables

ÖZET

Bu araştırma, özengen müzik eğitimi kurumlarında görev yapan çalgı öğretmenlerinin mesleki doyum düzeyleri ile cinsiyetleri, yaşları, öğrenim durumları, mesleki kıdemleri, mezun oldukları okul ve bireysel çalgı türlerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını saptamak amacıyla yapılmıştır. Araştırma, İzmir ilinde yer alan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı toplamda on özengen müzik eğitimi kurumunda görev yapan 65 çalgı eğitimcisi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada betimsel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmış olup verilerin toplanması aşamasında kişisel bilgi formuyla birlikte "mesleki doyum ölçeği" (Kuzgun, Sevim ve Hamamcı, 1999) kullanılmıştır. Verilerin analizinde, Spss 16.0 programı aracılığıyla bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre, özengen müzik eğitim kurumlarında görev yapan çalgı eğitimcilerinin mesleki doyum düzeyleri ile cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, mesleki kıdem değişkenleri arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüş, mezun olunan okul ve bireysel çalgı türlerine göre ise anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Bu verilerden yola çıkılarak Eğitim Fakültelerinin Müzik Eğitimi bölümlerinden mezun olan öğretmenlerin mesleki doyum düzeylerinin, Konservatuvar ve Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümlerinden mezun olan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu ve özengen müzik eğitimi kurumlarında görev yapan piyano öğretmenlerinin mesleki doyumlarının, aynı tür kurumlarda görev yapan bağlama öğretmenlerinininkinden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Özengen müzik eğitimi, Çalgı eğitimi, Mesleki doyum

ABSTRACT

This research was conducted to determine whether there is a significant difference in the job satisfaction levels of instrument teachers working in amateur music education institutions according to their gender, age, education level, professional seniority, school they graduated from and individual instrument types. The research was conducted with 65 instrument educators working in a total of ten amateur music education institutions affiliated with the Ministry of National Education in İzmir. The survey model, one of the descriptive research methods, was used in the research, and the "job satisfaction scale" (Kuzgun, Sevim, & Hamamcı, 1999) was used along with the personal information form during the data collection phase. In the analysis of the data, independent samples t test and one-way analysis of variance (ANOVA) were used through the Spss 16.0 program. According to the findings of the research, it was observed that there was no significant difference between the job satisfaction levels of instrument educators working in amateur music education institutions and the variables of gender, age, education level and professional seniority, and a significant difference was determined according to the school graduated from and individual instrument types. Based on these data, it can be concluded that the job satisfaction levels of teachers who graduated from the Music Education departments of the Faculties of Education are higher than those who graduated from the Music Departments of the Conservatory and Faculty of Fine Arts, and that the job satisfaction of piano teachers working in amateur music education institutions is higher than that of bağlama teachers working in the same type of institutions.

Keywords: Amateur music education, Instrument education, Job satisfaction

GİRİŞ

"İş, insanın varlığını sürdürebilmesi, toplumda saygın bir yer edinebilmesi ve daha iyi yaşam koşullarına sahip olabilmesi için gerekli olan araçlara ulaşmasını sağlayan en önemli etkinlik olarak görülmektedir. İş aynı zamanda kişinin yeteneklerini sergileyerek ürettiklerinden doyum sağlamasına da yol açmaktadır. Bu bağlamda insanların ne düşündükleri, ne yaptıkları ve ne/nasıl hissettikleri, yaşadıkları sosyal ortamla doğrudan ilişkili olmaktadır" (Şahin, 2013 : 145). İş hayatı, bireyin yaşantısının önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Çalışan bireyler günün büyük çoğunluğunu iş yerinde geçirmekte ve bu rutin uzun yıllar

Seçil Soytok Nalçacı¹

How to Cite This Article
Soytok Nalçacı, S. (2024).
"Özengen Müzik Eğitimi Kurumlarında Görev Yapan Çalgı Eğitimcilerinin Mesleki Doyum Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 10(2): 192-202. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10900878>

Arrival: 06 January 2024
Published: 31 March 2024

Social Mentality And Researcher Thinkers is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹Dr. Öğr. Üyesi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Manisa, Türkiye. ROR ID: <https://ror.org/053f2w588>

devam etmektedir. Dolayısıyla kişinin iş yerinde mutlu olması, iyi hissetmesi ve işinden keyif alması, aile içindeki ve sosyal yaşam alanındaki tutum, davranış ve ilişkileri için de önemlidir.

“İlk kez 1920’li yıllarda ortaya çıkmış olan iş doyum kavramının önemi 1930 ve 1940’lı yıllarda anlaşılmıştır. İş doyum çalışan kişilerin işlerine yönelik geliştirdikleri genel duygusal tepkileridir. Doğal olarak çalışanların hem kurumsal verimliliğiyle hem de hayat doyumlarıyla sıkı ilişki içerisinde olan bir kavramdır” (Sevimli ve İşcan, 2005; akt. Çelik ve Önel, 2015 : 221). İş yerlerindeki benzer örnek ya da durumlarda, doyum alma kişiden kişiye farklılık gösterebilir. Bunun sebebi iş doyumunu etkileyen birçok farklı etkenin bulunmasıdır. Can’a (2006 : 382) göre “iş doyumunu etkileyen iki önemli faktör vardır. İlki iş ile ilgili etmenler (iş ve işin niteliği, yönetim ve değerlendirme, ücret ve yan ödemeler, yükselme ve gelişme imkanları, çalışma şartları, kişiler arası ilişkiler, örgütsel ortam ve sosyal konum), diğeri ise bireysel etkenlerdir (yaş, cinsiyet, zeka, kıdem, eğitim düzeyi, kişilik)”. “Her mesleğin sağladığı olanaklar ve çalışanları doyuma ulaştırma yolları değişiklik gösterebilir. Bunların arasında, öğretmenlerin iş doyumlarının incelenmesi ayrı bir önem taşımaktadır” (Koruklu vd., 2013 : 120). “Öğretmenlerin iş doyumuna katkıda bulunan ana faktör çocuklarla çalışıyor olmalarıdır. Öğretmenlerin öğrencilerle sıcak, içten ve kişisel ilişkiler geliştirmeleri, öğretimin entelektüel ve zor bir iş olması, öğretmenlik mesleğinin özerklik ve bağımsızlık sağlaması doyuma katkıda bulunmaktadır” (Shann, 1998; akt. Şahin, 2013 : 146).

Müzik öğretmenlerinin mesleki doyumuna bakıldığında ise (Kılıç, vd. 2013; akt. Talışık, 2016 : 3)’a göre müzik öğretmenleri açısından mesleki doyum kavramı, “yaptığı öğretim işini, öğretim başarısını, okul ortam ve ilişkilerini değerlendirmesi sonucunda geliştirdiği duygusal bir tepkidir; çalışanın işiyle alakalı içsel ve dışsal faktörlere yönelik hissetmiş olduğu olumlu ya da olumsuz duygular bütünüdür”.

MEB Müzik dersi öğrenme programında öğrenme alanı temelli yaklaşım esas alınmıştır. Programda her sınıf düzeyinde, “dinleme-söyleme-çalma”, “müziksel algı ve bilgilenme”, “müziksel yaratıcılık” ve “müzik kültürü” olmak üzere dört öğrenme alanı yer almaktadır (MEB, 2018).

Müzik eğitiminden söz ederken akla öncelikle çalgı eğitimi gelmektedir. Müzik eğitiminin en önemli kollarından biri olan çalgı eğitimi, öğrenciyle bire bir gerçekleştirilen bir süreçtir. Etkili öğretmen-öğrenci etkileşimine dayalı olan çalgı eğitiminde amaç, bireyin kendisini çalgı aracılığıyla doğru bir teknikle müzikal olarak ifade etmesidir. Dolayısıyla çalgı eğitimi, çok uzun bir sürece yayılan, düzenli, disiplinli çalışmayı ve sabırlı olmayı gerektiren bir eğitim sürecidir. “Çalgı eğitimi; insanı, bir müzik aletinin kullanımı yolu ile müzikle buluşturan ve tanıştıran, insanın kendisini keşfederek, müzikle kendisini özleştirip bütünleşmesine zemin sağlayan, duygularını ifade etme fırsatı tanıyan, kişiyi sosyal olmaya sevk eden müzik eğitiminin en önemli dalıdır. Çalgı eğitimi bireyin bilişsel, duyuşsal ve devinışsel yönlerini bir bütün halinde ele alır. Bu eğitim yolu ile birey teknik bilgi ve beceriler ile estetik değerler kazanır. Kültürel yaşamı zenginleşir. Böylece eğitimin amaçladığı yaratıcı, araştırmacı, yorumlayıcı, eleştirci ve kendine güvenen bireyler yetişir” (Barış, 2007; akt. Uyan, 2013 : 253). “Türkiye’de MEB’in sağlamış olduğu müzik eğitimi çalgı bakımından çok tabii olarak yetersizdir. Sınıftaki öğrenci sayılarının fazla olması, ekonomik koşullar ve bunun gibi sebeplerden dolayı okullarda genel olarak çalgı eğitimi sağlıklı yapılamamaktadır. Bireylerin çalgı eğitimi isteği varsa, okul dışında temin etmeleri gerekmektedir” (Hancıoğlu, 2010; akt. Oktay, 2017 : 2). Bu sebeple, müziğe özel ilgisi olup kendini müzikal yolla ifade etmek ve kendini bu alanda geliştirmek isteyen bireyler başta çalgı eğitimi olmak üzere, müziğin farklı alt dallarında da amatör (özengen) müzik eğitimine yönelmektedir.

“Özengen müzik eğitimi her yaş, eğitim ve okul düzeyinde herkes için zorunlu değildir; tam tersine müziğe olağanın ötesinde ilgili, istekli ve yatkın olanlara daha etkin ve yoğun bir katılım için gerekli fırsat, olanak ve seçeneklere bağlı olup gönüllü seçmelidir. Bu bakımdan kişiye özeldir; kişiye bağlı olarak tasarlanır, düzenlenir ve gerçekleştirilir” (Uçan, 2018 : 36). “Özengen müzik eğitiminde yaygın eğitim büyük önem taşır. Bireyler özel dersler veya kurslar aracılığıyla müziğin istedikleri alanında eğitim alabilirler. Müzik eğitimi, temelde: müziksel işitme, ses, çalgı, müziksel devinim ve ritim, müzik bilgisi, yaratıcılık, beğeni eğitimi gibi alanları kapsar. Özengen müzik eğitiminin en yaygın alanları “çalgı eğitimi, ses eğitimi ve koro eğitimi” olarak sıralanabilir (Uyan, 2013 : 253). Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı Özel müzik kursları/müzik dershaneleri, Halk Eğitim Merkezleri ve belediyelere bağlı ilgili birimler, ülkemizde özengen müzik eğitiminin gerçekleştirildiği yerlerdir. Bunun yanı sıra özel dersler de özengen müzik eğitimi kategorisinde değerlendirilmektedir. Bu kurumlarda, Eğitim Fakültelerine bağlı Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’ndan, Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümlerinden ve Konservatuvarların Müzik Bölümlerinden mezun öğretmenler görev yapabilirler. MEB’e bağlı özengen müzik kurumlarında kadrolu olarak görev yapacak öğretmenlerin pedagojik formasyon sertifikalarının olması gerekmektedir.

“Özengen çalgı eğitimi, bireylerin gönüllülük esasına dayalı olarak müzikal tatmin ve kültürel gelişim sağlayan en önemli sosyal aktivitedir. Mesleki çalgı eğitiminin teknik ve müzikal öğelerini barındırarak,

bireylere ilgi alanı, estetik duygu ve müzikal bir gelişim sağlamayı görev edinir” (Ataman ve Güler, 2020 : 295). Özengen çalgı eğitiminde amaç kişinin ilgisine, yatkınlığına, müzikal beğenisine ve beklentisine göre şekillendirilen bir ders planıyla, öncelikli olarak çalgıda doğru tutuş ve hakimiyeti sağlamak, sonrasında çalgıyla ilgili teknik bilginin ve müzikal becerilerin kazandırılmasıdır. Bu amaca yönelik olarak teknik çalışmalarla birlikte belli bir düzeye geldikten sonra, kazandırılan bilgi ve müzikal beceriler etüt ve eserlerle desteklenir ve becerilerin uygulanması sağlanır. Özengen çalgı eğitiminde mesleki müzik eğitimi kurumlarında verilen çalgı eğitiminden farklı olarak eser seçiminde kişinin müzikal beğenisi ve beklentisi büyük oranda belirleyici olur. Özengen çalgı eğitimi alan bireyler öncelikli olarak müziği sadece tüketmekle kalmayıp üretmek; kişisel zevk ve doyum sağlamak isterler. Dolayısıyla onların gönüllülük esasıyla derse olan devamlılığını sağlamak için beklentilerine ve ilgilerine kulak vermek gerekir. Bu durumun yanı sıra uzun süre özengen çalgı eğitimine devam ettikten sonra müziği meslek edinmek isteyen bireyler için ise özengen müzik eğitimi, mesleki müzik eğitimine geçişte bir köprü görevi üstlenmiş olur. Bu bağlamda özengen müzik eğitimi okullarda gerçekleştirilen genel müzik eğitiminin tamamlayıcısı, mesleki müzik eğitiminin ise alt yapısını oluşturan bir yardımcı konumundadır diyebiliriz. Uçan (2018 : 38), özengen müzik eğitiminin bu önemli işlevini, “bu görev özengen müzik eğitimine her biri önemli çeşitli görevler yükler” şeklinde ifade etmiştir.

Çalgı eğitiminin uzun ve sabır gerektiren bir süreç olması, özellikle özengen çalgı eğitiminin kişiye özel bir plan ve ders içerik hazırlığı gerektirmesi bunun yanı sıra öğretmenler için, öğrencinin derse devamlılığını sağlama ve öğrenciye dersi sevdirmeye düşüncesi ve çabası, bu kurumlarda görev yapan çalgı eğitimcileri için farklı sorumlulukları da beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda, özengen müzik eğitimi kurumlarında görev yapan çalgı öğretmenlerinin bu sorumlulukları yerine getirmede, mesleklerinden sağladıkları doyum önem arz etmektedir. Verilen eğitimin kalitesi ve verimliliği, o kurumdaki öğretmenlerin mesleki doyum düzeyleriyle paralellik gösterir. “Kurum çalışanlarının iş doyum düzeyini bilmek, kurumların başarısını getirir. Çünkü memnuniyet, kişinin işinin bireysel unsurlarını ifade eder” (Kabakcı ve Güdek, 2020 : 2719). Bu noktadan yola çıkarak bu çalışmada, özengen müzik eğitimi kurumlarında kadrolu olarak görev yapan çalgı eğitimcilerinin mesleki doyum düzeyleri, cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, mesleki kıdem, mezun olunan okul ve bireysel çalgı türü olmak üzere, toplamda altı bireysel etken açısından değerlendirilmiştir.

YÖNTEM

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. “Bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin ya da ilgi, beceri, yetenek, tutum vb. özelliklerinin belirlendiği genellikle diğer araştırmalara göre görece daha büyük örneklem üzerinde yapılan araştırmalara tarama araştırmaları denir (...) Tarama türü araştırmalarda ölçülen değişkenler arasındaki ilişkiler incelenebilir” Büyüköztürk ve vd., 2009 : 226-227).

Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi “Çalgı öğretmenlerinin mesleki doyumları ile bazı demografik özellikleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” şeklinde belirlenmiştir.

Alt Problemler

- ✓ Çalgı öğretmenlerinin mesleki doyum düzeyleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- ✓ Çalgı öğretmenlerinin mesleki doyum düzeyleri ile yaşları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- ✓ Çalgı öğretmenlerinin mesleki doyum düzeyleri ile öğrenim durumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- ✓ Çalgı öğretmenlerinin mesleki doyum düzeyleri ile mesleki kıdemleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- ✓ Çalgı öğretmenlerinin mesleki doyum düzeyleri ile mezun oldukları okul türü arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- ✓ Çalgı öğretmenlerinin mesleki doyum düzeyleri ile branşları olan çalgı türü arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini İzmir ilinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı özengen müzik eğitimi kurumlarında görev yapan çalgı öğretmenleri oluştururken örneklem grubunu ise evrenden seçilen toplamda on adet kurumda görev yapan 65 öğretmen oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde amaçlı örneklem yöntemlerinden “ kolay ulaşılabılır durum örnekleme” kullanılmıştır. “Bu örnekleme yöntemi araştırmaya hız ve pratiklik kazandırır. Çünkü bu yöntemde araştırmacı, yakın olan ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçer” (Yıldırım ve Şimşek, 2006 : 113).

Tablo 1: Örnekleme Ait Demografik Özellikler

		f	%
Cinsiyet	Kadın	48	73,8
	Erkek	17	26,2
	Toplam	65	100,00
Yaş	25 yaş ve altı	17	26,2
	26-30 yaş arası	14	21,5
	31-40 yaş arası	25	38,5
	41 yaş ve üstü	9	13,8
	Toplam	65	100,00
Öğrenim Durumu	Lisans	53	81,5
	Yüksek Lisans	10	15,4
	Doktora	2	3,1
	Toplam	65	100,00
Mesleki Kıdem	5 yıl ve altı	21	32,3
	6-10 yıl arası	17	26,2
	11-15 yıl arası	17	26,2
	16 yıl ve üstü	10	15,4
	Toplam	65	100,00
Mezun Olunan Okul Türü	Müzik Eğitimi ABD	46	70,8
	Konservatuvar	9	13,8
	Güzel Sanatlar Fakültesi	10	15,4
	Toplam	65	100,00
Çalgı	Piyano	23	35,4
	Keman	11	16,9
	Gitar	12	18,5
	Flüt	8	12,3
	Bağlama	5	7,7
	Klarnet	2	3,1
	Bateri	4	6,2
	Toplam	65	100,00

Tablo 1'e göre, araştırmaya katılan 65 çalgı öğretmenin %73,8'ini (f=48) kadın, %26,2'sini (f=17) erkek öğretmenler oluşturmaktadır. Katılımcıların %62,2'sini (f=17) 25 yaş ve altında olan, %21,52'ini (f=14) 26-30 yaş arasında olan, %38,5'ini (f=25) 31-40 yaş arasında olan, %13,8'ini (f=9) ise 41 yaş ve üstünde olan çalgı öğretmenleri oluşturmaktadır. Öğretmenlerin öğrenim durumlarına bakıldığında ise %81,5'inin (f=53) lisans mezunu, %15,4'ünün (f=10) yüksek lisans mezunu, %3,1'inin (f=2) ise doktora mezunu olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin %32,3'ü (f=21) 5 yıl ve altı mesleki kıdeme, %26,2'si (f=17) 6-10 yıl arası mesleki kıdeme, yine %26,2'si (f=17) 11-15 yıl arası mesleki kıdeme, %15,4'ü (f=10) ise 16 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahiptir. Katılımcıların çoğunu yeni mezun öğretmenlerin oluşturduğu söylenebilir. Tablo, mezun olunan okul türü bakımından incelendiğinde ise, çalgı öğretmenlerinin %70,8'i (f=46) Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, %13,8'i (f=9) Konservatuvar, %15,4'ü (f=10) ise Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü mezunu olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu Müzik Öğretmenliği programından mezun olmuştur. Son olarak çalıştıkları kurumda, öğretmenlerin %35,4'ü (f=23) piyano, %16,9'u (f=11) keman, %18,5'i (f=12) gitar, %12,3'ü (f=8) flüt, %7,7'si (f=5) bağlama, %3,1'i (f=2) klarnet, %6,2'si (f=4) bateri derslerine girmektedir.

Veri Toplama aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak altı soruluk kişisel bilgi formu ile birlikte Kuzgun, Sevim ve Hamamcı'ya (1999) ait "mesleki doyum ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formunda araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyeti, yaşı, öğrenim durumu, mesleki kıdemi, mezun olduğu yüksek öğretim kurumu ve bireysel çalgılarıyla alakalı sorular yer almaktadır. 20 maddeden oluşan "mesleki doyum ölçeği" ise beşli likert tipinde olup ölçeğin güvenirlik kat sayısı (Cronbach Alpha) .90 olarak belirlenmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen veriler öncelikle Sps 16 paket programına aktarılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki doyum düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek için bağımsız t testi, yaş, öğrenim durumu, mesleki kıdem ve mezun olunan okul türü ve bireysel çalgı değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek içinse tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Tek yönlü varyans analizi sonucunda puanlar arasında anlamlı farklılığın tespit edilmesi durumunda farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için post-hoc çoklu karşılaştırma testlerinden tukey HSD analizi kullanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, elde edilen verilerin analizi sonucunda ortaya çıkan sonuçlar tablo ve açıklama halinde sunulmuştur.

Araştırmanın birinci alt problemi doğrultusunda öğretmenlerin cinsiyetleri ile mesleki doyum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız t testi yapılmıştır.

Tablo 2: Cinsiyet Değişkeni Açısından Öğretmenlerin Mesleki Doyum Puanları Arasındaki Farkın Belirlenmesi İçin Yapılan Bağımsız t-Testi Değerleri

Cinsiyet	N	Ort	SS	t	df	p
Kadın	48	69,8958	6,14450	,573	63	,569
Erkek	17	68,8824	6,62271			

$p > ,05$

Tablo 2'ye göre öğretmenlerin mesleki doyum düzeylerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. ($p = ,569$). Aritmetik ortalamalara bakıldığında ise puanların birbirine çok yakın olduğu ve kadın öğretmenlerin mesleki doyum düzeylerinin ($X = 69,8958$) erkek öğretmenlere göre daha fazla olduğu ($X = 68,8824$) görülmektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemine ait bulgular Tablo 3'te ve Tablo 4'te gösterilmiştir. Öğretmenlerin mesleki doyum puanlarının yaşlarına göre farklılaşp farklılaşmadığı yapılan varyans analizi ile belirlenmiştir.

Tablo 3: Yaş Değişkeni Açısından Öğretmenlerin Mesleki Doyum Puanları Arasındaki Farkın Belirlenmesi için Yapılan Varyans Analizi Değerleri

Yaş	N	Ort	SS
25 yaş altı	17	68,58	5,77
26-30 yaş arası	14	69,07	6,67
31-40 yaş arası	25	70,88	6,94
41 yaş üstü	9	69,00	4,35
Toplam	65	69,63	,77353

Tablo 4: Varyans Analizi Tablosu

	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	p
Gruplar arası	65,452	3	21,817	,549	,651
Gruplar içi	2423,686	61	39,733		
Toplam	2489,138	64			

Tablo 4 incelendiğinde öğretmenlerin mesleki doyum düzeylerinin yaşlarına göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı görülmektedir ($p = ,651$). Tablo 3'teki aritmetik ortalamalara bakıldığında ise 31-40 yaş aralığında olan öğretmenlerin mesleki doyumlarının ($X = 70,88$) diğer yaş grubunda olan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin öğretmenlerin mesleki doyum düzeyleri ile öğrenim durumları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını gösteren varyans analizi sonuçları Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 5: Öğrenim Durumu Değişkeni Açısından Öğretmenlerin Mesleki Doyum Puanları Arasındaki Farkın Belirlenmesi için Yapılan Varyans Analizi Değerleri

Öğrenim Durumu	N	Ort	SS
Lisans	53	69,22	,85639
Yüksek Lisans	10	72,00	1,87
Doktora	2	68,50	6,50
Toplam	65	69,63	,77353

Tablo 6: Varyans Analizi Tablosu

	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	p
Gruplar arası	67,355	2	33,678	,862	,427
Gruplar içi	2421,783	62	39,061		
Toplam	2489,138	64			

Tablo 6'ya göre öğretmenlerin mesleki doyum düzeyleri ile öğrenim durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p = ,427$). Tablo 5'teki aritmetik ortalama değerlerine göre ise yüksek lisans mezunu olan öğretmenlerin ($X = 72,00$) mesleki doyum düzeylerinin lisans ve doktora mezunu öğretmenlere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmanın dördüncü alt problemi doğrultusunda öğretmenlerin mesleki doyum puanlarının mesleki kıdemlerine göre farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek için yapılan varyans analizi sonuçları aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 7: Mesleki Kıdem Değişkeni Açısından Öğretmenlerin Mesleki Doyum Puanları Arasındaki Farkın Belirlenmesi için Yapılan Varyans Analizi Değerleri

Çalışma Süresi	N	Ort	SS
5 yıl ve altı	21	68,52	6,13
6-10 yıl arası	17	69,23	5,19
11-15 yıl arası	17	71,70	8,09
16 yıl ve üstü	10	69,10	4,12
Toplam	65	69,63	6,23

Tablo 8: Varyans Analizi Tablosu

	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	p
Gruplar arası	104,412	3	34,804	,890	,451
Gruplar içi	2384,726	61	39,094		
Toplam	2489,138	64			

Tablo 8'e göre öğretmenlerin mesleki doyum düzeyleriyle mesleki kıdemleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. ($p=,451$). Tablo 7'deki aritmetik ortalama değerlerine göre ise çalışma süresi 11-15 yıl arası olan öğretmenlerin mesleki doyum düzeylerinin ($X=71,70$) diğer öğretmenlere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmanın beşinci alt problemine ilişkin öğretmenlerin mesleki doyum düzeylerinin mezun oldukları okul türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan varyans analizi sonuçları aşağıda verilmiştir.

Tablo 9: Mezun Olunan Okul Türü Değişkeni Açısından Öğretmenlerin Mesleki Doyum Puanları Arasındaki Farkın Belirlenmesi için Yapılan Varyans Analizi Değerleri

Mezun Olunan Okul	N	Ort	SS
Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi ABD	46	71,67	5,14
Konservatuvar	9	65,55	6,89
Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü	10	63,90	5,32
Toplam	65	69,63	6,23

Tablo 10: Varyans Analizi Tablosu

	Kareler Toplamı	Df	Ortalama Kare	F	p
Gruplar arası	669,908	2	334,954	11,415	,000
Gruplar içi	1819,231	62	29,342		
Toplam	2489,138	64			

Tablo 10'a göre öğretmenlerin mesleki doyum düzeyleri mezun oldukları okul türüne göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır ($p=,000$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinden post-hoc (tukey HSD) sonuçları Tablo 11'de gösterilmektedir.

Tablo 11: Mezun Olunan Okul Türü Değişkeni Açısından Öğretmenlerin Mesleki Doyum Puanları Arasındaki Farkın Kaynağını Belirlemek Üzere Uygulanan Post- Hoc (Tukey HSD) Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları

BÖLÜMLER (I)	BÖLÜMLER (J)	Ortalama Farkı (I-J)	Sh	p
Müzik Eğitimi	Konservatuvar	6,11836*	1,97437	,008**
	GSF	7,77391*	1,89001	,000**
Konservatuvar	Müzik Eğitimi	-6,11836*	1,97437	,008**
	GSF	1,65556	2,48888	,784
Güzel Sanatlar Fak.	Müzik Eğitimi	-7,77391*	1,89001	,000**
	Konservatuvar	-1,65556	2,48888	,784

Tablo 11 incelendiğinde, Eğitim Fakültelerinin Müzik Eğitimi bölümlerinden mezun olan öğretmenlerin mesleki doyum puanları ile Konservatuvar ve Güzel Sanatlar Fakülteleri mezunu öğretmenlerin mesleki doyum puanları arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre mesleki doyum puanı açısından, Müzik eğitimi bölümlerinden mezun olan öğretmenlerle Konservatuvar mezunu öğretmenlerin arasında ($p=,008$) ve müzik eğitimi bölümünden mezun öğretmenler ile Güzel Sanatlar Fakültesi'nden mezun öğretmenler arasında ($p=,000$) Müzik Eğitimi bölümünden mezun olan öğretmenler lehine anlamlı farklılık bulunmaktadır. Müzik Eğitimi bölümlerinden mezun olan öğretmenlerin mesleki doyum düzeylerinin diğer iki okul türünden mezun olan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmanın son alt problemine ilişkin olarak öğretmenlerin mesleki doyum düzeylerinin bireysel çalgılarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan varyans analizi sonuçları aşağıda yer almaktadır.

Tablo 12: Bireysel Çalgı Değişkeni Açısından Öğretmenlerin Mesleki Doyum Puanları Arasındaki Farkın Belirlenmesi için Yapılan Varyans Analizi Değerleri

Çalgılar	N	Ort	SS
Piyano	23	72,08	6,31
Keman	11	71,18	4,06
Gitar	12	68,75	6,21
Flüt	8	69,12	5,22
Bağlama	5	63,00	6,67
Klarnet	2	63,50	10,60
Bateri	4	66,25	2,75
Toplam	65	69,63	,77

Tablo 13: Varyans Analizi Tablosu

	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	p
Gruplar arası	517,301	6	86,217	2,536	,030
Gruplar içi	1971,837	58	33,997		
Toplam	2489,138	64			

Tablo 13 incelendiğinde, öğretmenlerin mesleki doyumları ile bireysel çalgı değişkeni arasında anlamlı bir ilişki gözlenmektedir ($p=,030$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden post-hoc (tukey HSD) sonuçları Tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14: Bireysel Çalgı Değişkeni Açısından Öğretmenlerin Mesleki Doyum Puanları Arasındaki Farkın Kaynağını Belirlemek Üzere Uygulanan Post- Hoc (Tukey HSD) Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları

ÇALGILAR (I)	ÇALGILAR (J)	Ortalama Farkı (I-J)	Sh	p
Piyano	Keman	,90514	2,13747	1,000
	Gitar	3,33696	2,07635	,678
	Flüt	2,96196	2,39328	,876
	Bağlama	9,08696*	2,87708	,038**
	Klarnet	8,5896	4,29846	,427
	Bateri	5,83696	3,15871	,522
Keman	Piyano	-,90514	2,13747	1,000
	Gitar	3,33696	2,43388	,952
	Flüt	2,05682	2,70930	,988
	Bağlama	8,18182	3,14485	,144
	Klarnet	7,68182	4,48210	,610
	Bateri	4,93182	3,40440	,773
Gitar	Piyano	-3,33696	2,07635	,678
	Keman	-2,43182	2,43388	,952
	Flüt	-,37500	2,66134	1,000
	Bağlama	5,75000	3,10163	,519
	Klarnet	5,25000	4,45328	,899
	Bateri	2,50000	3,36636	,989
Flüt	Piyano	-2,96196	2,39328	,876
	Keman	-2,05682	2,70930	,988
	Gitar	,37500	2,66134	1,000
	Bağlama	6,12500	3,32402	,526
	Klarnet	5,62500	4,60958	,883
	Bateri	2,87500	3,57057	,984
Bağlama	Piyano	-9,08696*	2,87708	,038**
	Keman	-8,18182	3,14485	,144
	Gitar	-5,75000	3,10363	,519
	Flüt	-6,12500	3,32402	,526
	Klarnet	-,50000	4,87832	1,000
	Bateri	-3,25000	3,91136	,981
Klarnet	Piyano	-8,58696	4,29846	,427
	Keman	-7,68182	4,48210	,610
	Gitar	-5,25000	4,45328	,899
	Flüt	-5,62500	4,60958	,883
	Bağlama	,50000	4,47832	1,000
	Bateri	-2,75000	5,04954	,998
Bateri	Piyano	-5,83696	3,15871	,522
	Keman	-4,93182	3,40440	,773
	Gitar	-2,50000	3,36636	,989
	Flüt	-2,87500	3,57057	,984
	Bağlama	3,25000	3,91136	,981

Klarnet	2,75000	5,04954	,998
---------	---------	---------	------

Tablo 14 incelendiğinde, yedi adet çalgı grubu arasından yalnızca iki çalgı grubu arasında anlamlı bir farklılık göze çarpmaktadır. Buna göre, mesleki doyum puanı açısından, özengen müzik eğitimi kurumlarında görev yapan piyano öğretmenleri ile yine aynı kurumda görev yapan bağlama öğretmenleri arasında ($p=0,38$) piyano öğretmenleri lehine anlamlı farklılık bulunmaktadır. Bu bulguya göre araştırmaya katılan, özengen müzik eğitiminde görev yapan piyano öğretmenlerinin, aynı kurumda görev yapan bağlama öğretmenlerinden daha fazla mesleki doyuma sahip olduğu görülmektedir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu araştırma, özengen müzik kurumlarında görev yapmakta olan çalgı eğitimcilerinin mesleki doyumlarının cinsiyete, yaşa, öğrenim durumuna, mesleki kıdeme, mezun olunan okul türü ve bireysel çalgılarına göre farklılaşp farklılaşmadığını saptamak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin olarak çalgı öğretmenlerinin mesleki doyumları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Bulgulara göre kadın ve erkek öğretmenlerin aritmetik ortalamalarının birbirine çok yakın olduğu, buna göre kadın öğretmenlerin mesleki doyumlarının erkek öğretmenlerinkine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Nitekim bu fark istatistiki açıdan anlamlı değildir. Karabulut ve Demirci (2022), müzik öğretmenlerinin mesleki doyumları ve mesleki tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi başlıklı araştırmalarının sonucunda müzik öğretmenlerinin mesleki doyumları açısından, bu çalışmayı destekler nitelikte kadın ve erkek öğretmenler arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığını ifade etmişlerdir. Buna karşın Talşık (2016) ise, müzik öğretmenlerinin mesleki genel yeterlik algıları ile doyum ve tükenmişlik düzeyleri arasındaki bağıntıyı incelediği çalışmasında, mesleki doyum puanlarının cinsiyet değişkeni açısından anlamlı şekilde farklılaştığı; kadın müzik öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha fazla mesleki doyuma ulaştığı sonucuna varmıştır. Ayrıca araştırmasında, müzik öğretmenlerinin mesleki doyumunu en çok etkileyen değişkenin cinsiyet olduğunu belirtmiştir. Talşık'ın elde ettiği sonuçlara benzer olarak Kabakcı ve Güdek (2020), müzik öğretmenlerinin iş doyumlarını belirlemek amacıyla yaptıkları araştırmalarında “Minnesota İş Doyum Ölçeğini” kullanmışlar ve müzik öğretmenlerinin hem içsel doyum, hem dışsal doyum hem de genel iş doyumunu düzeylerinin cinsiyet değişkeni açısından anlamlı şekilde farklılaştığını ortaya koymuşlardır. Bu farklılaşmanın, her üç boyutta da kadın müzik öğretmenlerinin lehine olduğu görülmektedir. Cinsiyet, öğretmenlerin mesleki doyumları üzerine yapılan araştırmalarda en çok değerlendirilen değişkenlerden bir tanesidir. Sonuçlarının da çeşitlilik gösterdiği görülmektedir. Cinsiyet değişkeni için, araştırmanın hangi yerleşim yerinde (şehir, ilçe, kasaba, köy), hangi öğretim düzeyinde, hangi branşta, hangi kademede, hangi okul türünde (devlet ya da özel) görev yapan öğretmenlerle gerçekleştirildiğine bağlı olarak farklılık gösterebileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemi doğrultusunda çalgı öğretmenlerinin mesleki doyumlarının yaş değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılma ile birlikte 31-40 yaş aralığında olan çalgı öğretmenlerinin ortalamalarının, diğer yaş grubundaki öğretmenlere göre daha yüksek olduğu; 25 yaş ve altında olanların ise ortalamalar bakımından en düşük puana sahip olduğu görülmektedir. İssi (2023), yaptığı araştırma sonucunda, müzik öğretmenlerinin içsel ve dışsal doyum düzeylerinin 30 yaş altı, 31-35 yaş arası, 36-40 yaş arası, 41-45 yaş arası ve 46 yaş ve üzeri kategorilerine göre anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymuştur. Bununla birlikte 46 yaş ve üzeri müzik öğretmenlerinin genel iş doyumunun daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Atayeter ve Can'ın (2022) “Minnesota İş Doyum Ölçeği”ni uygulayarak gerçekleştirdiği çalışmada, müzik öğretmenlerinin mesleki doyumlarının dışsal doyum ve genel iş doyum boyutlarında yaş değişkenine bağlı olarak anlamlı farklılık olduğunu tespit etmişlerdir. Bu farklılığa göre, yaşı 25 ve altında olan müzik öğretmenlerinin hem dışsal doyum hem de genel iş doyum düzeylerinin, yaşı 31-35 ile yaşı 36 ve üzeri olan müzik öğretmenlerinden daha düşük olduğu görülmektedir. Bilge vd.'nin (2007) öğretim elemanlarının mesleki doyumlarını inceledikleri çalışmalarında, 51 yaş ve üzeri olanların 20-30 yaş aralığında olanlara göre içsel doyum puanlarının daha yüksek olduğu; 41-50 yaş aralığındakilerin ise 31-40 yaş aralığında olanlara göre içsel doyumunun daha yüksek olduğunu ortaya çıkarmıştır. “İş doyumunu ile ilişkisi en fazla olan unsurlardan birisi olan “yaş” değişkeni ile ilgili yapılan çalışmalardan elde edilen sonuçlar genelde üç görüş altında toplanmaktadır. Birinci görüşe göre, iş doyumunu ile yaş arasındaki ilişki yaşa göre “U” harfi şeklinde bir eğriye uygun özellik göstermektedir, yani erken yaşta “yüksek”, orta yaşlarda “düşük” ve ileri yaşlarda “yüksek” bir iş doyumunu sergilenmesi söz konusudur. İkinci görüşe göre, iş doyumunu yaş ilerledikçe artış göstermektedir. Son görüşe göre ise, yaş ve iş doyumunu belirli bir yaşa kadar doğrusal artış göstermekte ve bundan sonra düşüşe geçmektedir” (Sığı ve Basım, 2006; akt. Tunacan ve Çetin, 2009 : 158). Yaş ve iş doyumunu arasındaki ilişki tutarlı görünmemektedir (Balcı 1985; akt. Taşdan ve Tiryaki 2008 : 57).

Üçüncü alt probleme ilişkin olarak ise çalgı öğretmenlerinin mesleki doyumları ile öğrenim durumları arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Bununla birlikte, yüksek lisans mezunu öğretmenlerin, lisans ve doktora mezunu olan öğretmenlere göre ortalamalarının daha yüksek; lisans ve doktora mezunu öğretmenlerin ortalamalarının ise birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Yapılan diğer araştırmalarda da (Karabulut ve Demirci, 2022; Kumaş ve Deniz, 2010; Aşlamacı, 2017) öğretmenlerin mesleki doyumları ile öğrenim durumları arasında bir farklılık bulunmadığı sonucu elde edilmiştir.

Araştırmanın dördüncü alt problemine ilişkin olarak, çalgı öğretmenlerinin mesleki doyumları ile mesleki kıdemleri arasındaki ilişkiye bakıldığında anlamlı bir farklılık bulunmadığı saptanmıştır. Aritmetik ortalamalara göre ise 11-15 yıl arası mesleki deneyime sahip öğretmenlerin, diğer mesleki kıdem kategorilerindeki (5 yıl ve altı, 6-10 yıl, 16 yıl ve üstü) öğretmenlere göre iş doyumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Benzer çalışmalara (Alıcı ve Yalçınkaya, 2019; Koruklu vd., 2011; Çelik ve Önel, 2015; Kabakcı ve Güdek, 2020) bakıldığında öğretmenlerin mesleki kıdemleriyle mesleki doyumları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı göze çarpmaktadır. Bu sonuca ek olarak öğretmenlerin mesleki kıdemleri ile mesleki doyumları arasındaki ilişki, öğretmenlerin yaşları ile mesleki doyumları arasındaki ilişkiyle benzerlik göstermektedir. Şöyle ki, aritmetik ortalamalara bakıldığında, en genç yaş kategorisi olan “25 yaş altı” öğretmenlerin mesleki doyumlarının en düşük seviyede olduğu; buna paralel olarak mesleki kıdem değişkeni açısından bakıldığında da yıl olarak en düşük kategori olan “5 yıl ve altı” deneyime sahip öğretmenlerin mesleki doyum düzeylerinin de en düşük seviyede olduğu görülmektedir. “Çalışanların iş doyumunu düzeyini etkilediği düşünülen kişisel etkenden birisi de mesleki kıdemleridir. Yaş değişkeninden bahsederken, kesin olmamakla birlikte kıdem ile ortaklaşa bir ilişki görüldüğü vurgulanmıştır. Bunun sebebi, kıdem ve iş doyumunu ilişkisinin araştırma bulguları ile yaş ve iş doyumunu ilişkisinin araştırma bulgularının paralellik göstermesidir” (Balci, 1985; akt. Taşdan ve Tiryaki, 2008 : 58).

Araştırmanın beşinci alt problemine ilişkin olarak çalgı öğretmenlerinin mesleki doyumları ile mezun oldukları okul türü arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Bu farklılığa göre, Eğitim Fakültelerinin Müzik Eğitimi bölümlerinden mezun olan öğretmenlerin mesleki doyumlarının, Konservatuvarların ve Güzel Sanatlar Fakültelerinin Müzik Bölümlerinden mezun olan öğretmenlerin mesleki doyumlarından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı özengen müzik eğitimi kurumlarında kadrolu öğretmen olarak görev yapabilmek için pedagojik formasyona sahip olma şartı gerekmektedir. Eğitim Fakültelerinden mezun olan öğretmenler halihazırda bu şartı sağlıyor; Konservatuvar ya da Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümünden mezun olan öğretmenlerin ise pedagojik formasyon eğitimi sonrası bu sertifikayı elde etmeleri gerekmektedir. “Pedagojik formasyon eğitimi, öğretmenlik mesleğine kaynaklık eden lisans programı mezunlarına uzun zamandır verilmekte olan pedagoji ile ilgili kazanımları içeren bir sertifika programıdır. Pedagojik formasyon eğitimi 29.12.2022 tarihli Yüksek öğretim Genel kurulu toplantısında alınan kararlar birlikte, öğretmen yetiştiren fakülteler dışında formasyon eğitimi alınabilen alanlarda örgün eğitim ve öğretim süresi içinde seçmeli ders olarak verilmeye başlanmıştır” (YÖK, 2022). Bu düzenleme ile birlikte Konservatuvar ya da Güzel Sanatlar Fakültelerinin Müzik Bölümlerinde öğrenim görmekte olan müzik bölümü öğrencileri 3. yarı yıldan itibaren seçmeli olan pedagojik formasyon derslerini seçip son yarı yıla kadar tamamlayarak sertifika alma hakkı kazanmaktadır. Bu tarih öncesinde ise, formasyon alınabilen alanlardan mezun olan öğrenciler, belirli bir öğrenim ücreti karşılığında pedagojik formasyon programlarına kayıt yaptırarak sadece iki yarı yıl içerisinde pedagojik formasyon derslerini tamamlamış ve bu sertifikayı alabilmişlerdir. 2010 yılı öncesinde ise tezsiz yüksek lisans programlarıyla bu sertifika alınabilmiştir. Bu araştırmanın verilerinin, ilgili konuya ilişkin YÖK’ün 29.12.2022 tarihli kararından önce toplandığını göz önünde bulundurursak, araştırmaya katılan Konservatuvar ve Güzel Sanatlar Fakültesi mezunu olan çalgı öğretmenlerinin, formasyon eğitimlerini iki ya da üç yarı yılda tamamlamış olabileceği tahmin edilmektedir. Pedagojik formasyon derslerinin, öğretmenlik lisans programlarında olduğu gibi sekiz yarı yıla yayılmış şekilde, diğer alan ve genel kültür dersleriyle eş zamanlı ilişki kurularak ve uygulama alanları yaratılarak tamamlanması, bu süreci daha verimli hale getireceği düşünülmektedir. Süral ve Sarıtaş, (2015 : 71) bir çalışmada, pedagojik formasyon eğitimi sürecinde olan öğrencilere, aldıkları formasyon eğitiminin, Eğitim Fakültelerinde olduğu gibi 4 yıllık lisans programlarıyla mı alınması gerektiği yoksa, 2 dönemlik bir programla alınmasının yeterli olup olmayacağıyla ilgili görüşlerine başvurmuş ve örneklem grubunun %73’lük kısmının, pedagojik formasyon eğitiminin 4 yıllık sürece yayılarak alınması gerektiği yönünde görüş bildirdiğini ifade etmişlerdir. Eraslan ve Çakıcı’nın (2011 : 432) da ifade ettiği gibi, “günümüzde uygulaması yapılan pedagojik formasyon eğitimi, öğretmen yetiştirme sürecinde Eğitim Fakültesi dışındaki akademik birimlerden yetişen veya yetişmiş öğrencilere öğretmen olma imkânı sağlamaktadır. Ancak bu durum uygulanan programın yeterliğinden ve yönteminden yetişen aday öğretmenlerin mesleki yeterlikleri ve mesleğe yönelik tutumlarına kadar pek çok açıdan tartışma konusu olmaktadır”.

Temiz (2016), Konservatuvar ve Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümünden mezun olup pedagojik formasyon alan öğretmen adayları ile Müzik Eğitimi Bölümlerinde öğrenim gören son sınıf öğrencilerinin mesleki yeterlikleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla gerçekleştirdiği araştırmasında, iki grup arasında mesleki yeterlik puanı açısından müzik öğretmenliği bölümü son sınıf öğrencilerinin lehine anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yapıcı ve Yapıcı (2013) ise pedagojik formasyon eğitimi sertifika programına devam eden öğrencilerin, pedagojik formasyona ilişkin görüşlerini metaforlar yardımıyla belirlemek amacıyla gerçekleştirdiği araştırmasında, metaforların “olumlu”, “olumsuz” ve “nötr” olmak üzere üç kategoride toplandığı ve pedagojik formasyon eğitimi sürecinde olan öğrencilerin toplamda ürettiği 36 metafordan 19’unun olumsuz metaforlar kategorisinde yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Bu tartışmalardan da yola çıkılarak, sonradan pedagojik formasyon alan çalgı öğretmenlerinin, -kendi alanlarındaki (çalgılarındaki) birikimleri ve hakimiyetleri ne kadar çok olsa da- öğretmenlik anlamında mesleki yeterliklerinin ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının Eğitim Fakültesinden mezun olan çalgı öğretmenlerine göre daha düşük olabileceği söylenebilir. Bu durumun ise paralel olarak mesleki doyumlarına da yansiyebileceği düşünülmektedir. “Mesleğine karşı kendini yeterli hissedenden bir öğretmenin işinden aldığı doyum yüksektir, bu da yaşamına etki ederek daha mutlu olmasını sağlar. Yeterli olma ihtiyacının doğrudan ilişkili olduğu yaşam ve iş doyumuna karşı bir öğretmenin mesleki açıdan kendini yeterli olarak algılaması sadece kendini değil eğitim verdiği öğrencileri, meslektaşları ve çalıştığı idari kadroyla olan ilişkilerini de etkilemektedir” (Dursun vd., 2020 : 111).

Araştırmanın son alt problemine ilişkin olarak, araştırmaya katılan toplamda 65 çalgı öğretmenin brans (çalgı) olarak 7 kategoride toplandığı görülmüştür (piyano f=23, gitar f=12, keman f=11, flüt f=8, bağlama f=5, bateri f=4 ve klarnet f=2). Bu alt probleme ilişkin bulgulara göre, çalgı öğretmenlerinin mesleki doyum puanları açısından, 7 çalgı kategorisi arasından 2 tanesinin arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılığa göre özengen müzik eğitimi kurumlarında görev yapmakta olan piyano öğretmenlerinin mesleki doyumlarının aynı kurumda görev yapan bağlama öğretmenlerinininkine göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Atayeter ve Can’ın (2022) yaptığı bir araştırmaya göre, müzik öğretmenlerinin iş doyumları bu araştırmaya benzer olarak bireysel çalgılarına göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır. Bu farklılığa göre bireysel çalgısı şan olan müzik öğretmenlerinin (genel) iş doyumunun, bireysel çalgısı yaylı, üfleli ve piyano olan çalgı öğretmenlerinden daha fazla olduğu görülmektedir. Mesleki doyumun haricinde, Kaplan (2019)’a göre bireysel çalgı türü, eğitimcilerin duyarsızlaşma ve mesleki tükenmişlik düzeylerini de anlamlı düzeyde etkilemektedir. Özengen müzik eğitimi kurumlarında görev yapan çalgı eğitimcilerinin mesleki doyumlarının çalgı türlerine göre çeşitli şekillerde farklılaşması muhtemeldir. Her bir öğretmenin haftalık ders saati, öğrenci sayıları, öğrencilerin yaş aralıkları, derse devam durumları, çalgı çalışma alışkanlıkları gibi değişkenlerin, bu farklılaşmanın çeşitlenmesinde bir etken olabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Alıcı, B. & Yalçınkaya, M. (2019). “Öğretmenlerin Mesleki Doyum ve Örgütsel Bağlılık Düzeylerinin İş Stresi Düzeylerine Göre İncelenmesi”, *Folklor/Edebiyat Dergisi*, 25(97) : 239-255.
- Aşlamacı, İ. (2017). “İmam-Hatip Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Mesleki Doyum Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”, 16(31) : 175-201.
- Ataman, Ö. & Güler, İ. (2020). “Özengen Çalgı Eğitimine Yönelik Güdülenme Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması”, *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 26(Müzik Özel Sayısı) : 294-305.
- Atayeter, F. & Can, A. (2022). “Müzik Öğretmenlerinin Müzik Performans Kaygılarının ve İş Doyumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”, *Turkish Studies/Educational Sciences*, 17(2) : 187-214.
- Bilge, F.; Akman, Y. & Kelecioğlu, H. (2007). “Öğretim Elemanlarının İş Doyumlarının İncelenmesi”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (32) : 32-41.
- Büyüköztürk, Ş.; Çakmak, E.; Akgün, Ö.; Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2009). *Büyüköztürk, Ş., Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- Can, Ş. (2006). “Sınıf Öğretmenlerinin Yaş, Cinsiyet ve Mesleki Kıdemlerine Göre İş Doyum Düzeylerinin Belirlenmesi (Muğla İli Örneği)”, *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (13) : 380-390.
- Çelik, G. & Önel, A. “Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Mesleki Doyum Düzeylerinin İncelenmesi”, *Turkish Studies Dergisi*, 10(15) : 217-234.
- Dursun, Y.; Özbek, Ö. & Kahraman, E. (2020). “Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Yeterlikleri ile Yaşam ve İş Doyumları Arasındaki İlişki”, *Sanat Eğitimi Dergisi*, 8(2) : 110-125.

- Eraslan, L. & Çakıcı, D. (2011). “Pedagojik Formasyon Programı Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları”, Kastamonu Eğitim Dergisi, 19(2) : 427-438.
- İssi, A. (2023). “Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Değer Algıları ile İş Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kabakcı, B. & Güdek, B. (YIL“Müzik Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin İncelenmesi”, Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi, 7(59) : 2718-2730.
- Kaplan, F. (2019). “Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarındaki Çalgı Eğitimcilerinin Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin ve Mesleki Doyumlarının Belirlenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Karabulut, D. & Demirci, B. (2022). “Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Doyumları ile Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi”, Art Vision Dergisi, 28(48) : 24-32.
- Koruklu N.; Feyzioğlu, B.; Kiremit, H. & Aladağ, E. (2013). “Öğretmenlerin İş Doyumu Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi”, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 13(15) : 119 – 137.
- Kuzgun, Y.; Sevim, S. & Hamamcı, Z. (1999). “Mesleki Doyum Ölçeğinin Geliştirilmesi”, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 2(11) : 14-18.
- MEB, Milli Eğitim Bakanlığı, <https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018129173048695-1-8%20M%C3%BCzik%20C3%96%C4%9Fretim%20Program%C4%B1%2020180123.pdf> (16.01.2024)
- Oktay, C. (2017). “Türkiye’de Özengen Müzik Eğitiminde Uluslararası Sertifikalı Müzik Eğitimi Programlarının İşlevinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Süral, S. & Sarıtaş, E. (2015). “Pedagojik Formasyon Programına Katılan Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Yeterliklerinin İncelenmesi”, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(1) : 62-75.
- Şahin, İ. (2013). “Öğretmenlerin İş Doyumu Düzeyleri”, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10(1) : 143-168.
- Talışık, E. (2016). “Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Genel Yeterlik Algıları ile Doyum ve Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki Bağının İncelenmesi”, Mehmet Akif Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (37) : 1-14.
- Taşdan, M. & Tiryaki, E. (2008). “Özel ve Devlet İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin İş Doyumu Düzeylerinin Karşılaştırılması”, Eğitim ve Bilim Dergisi, 33(147) : 54-70.
- Temiz, E. (2016). “Pedagojik Formasyon Alan Müzik Öğretmeni Adaylarının Mesleki Yeterlikleri”, Turkish Studies, 11(3) : 2165-2174.
- Tunacan, S. & Çetin, C. (2009). “Lise Öğretmenlerinin İş Doyumunu Etkileyen Faktörlerin Tespitine İlişkin Bir Araştırma”, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Dergisi, (29) : 155-172.
- Uçan, A. (2018). Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye’deki Durum, Arkadaş Yayıncılık, Ankara.
- Uyan, Z. (2013). “Özengen Müzik Eğitimi Alma Durumu ile Okula Yönelik Tutum Arasındaki İlişkiler”, E-Journal of New World Sciences Academy, 8(2) : 252-268.
- Yapıcı, M. & Yapıcı, Ş. (2013). “Öğretmen Adaylarının Pedagojik Formasyona İlişkin Metaforları”, Turkish Studies, 8(8) : 1421-1429.
- Yıldırım, A.; & Şimşek, H. (2006). Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- YÖK, Yüksek Öğretim Kurulu, https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/formasyon/pedagojik-formasyona-yonelik-bilgilendirme.pdf (03.01.2024).
- YÖK, Yüksek Öğretim Kurulu, <https://oidb.kastamonu.edu.tr/images/2023/Duyuru/formasyon/Pedagojik%20formasyon%20YOK%20yazisi.pdf> (03.01.2024).